

Jordi Folck Escriptor

«El sistema educatiu està anquilosat, s'ha d'actualitzar»

Entrevista

El reusenc posa al dia la 'Gramàtica de la fantasia', de Gianni Rodari, amb l'objectiu de donar eines, a pares i docents, per fomentar la creativitat dels infants, a casa i a l'aula, i aprendre d'una altra forma

GLÒRIA AZNAR
TARRAGONA

El professor i escriptor expert en Rodari, Jordi Folck, actualitza la *Gramàtica de la fantasia*, de Gianni Rodari, per facilitar l'impuls creatiu dels infants. Ho fa en el volum *Rodari. Tècniques creatives per fomentar l'escriptura a casa i a l'aula* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat). Creativitat vs. memorització, un debat viu i molt actual, especialment amb els últims resultats educatius.

La creativitat no és innata?

Quan estudiava publicitat vaig descobrir que tots, amb mesura, som persones terriblement creatives, però la societat ens modela, s'encarrega de reconvertir-nos en persones grises sense capacitat de pensament crític. I amb les tecnologies mòbils, anem a més. Per tant, tota creativitat és un aprenentatge.

Vostè es pregunta què passaria si Rodari despertés.

Es posaria les mans al cap. Ell ja va dir en aquell temps que a les escoles s'havia de buscar una manera alternativa de transmetre coneixements a través del joc i de la diversió i ara s'adonaria que els seus postulats han caigut en el no-res. No sé què estudia la gent actualment a Magisteri perquè Rodari és un gran desconegut, hi ha silenci al seu voltant.

Rodari té molta competència tecnològica...

Totalment. Quan parlem de literatura, crec que o es posa fre al tema de les tecnologies a l'escola, que ara per fi s'està debatent, o el llibre, que demana una concentració i una comprensió, té molt a perdre.

Com a professor, creu que Rodari té la solució a la dolenta comprensió lectora i al desastre de PISA?

Això és el resultat d'una sèrie de maniobres molt desafortunades de centres educatius i, sobretot, de les direccions i del mateix Departament d'Educació. És a dir, els

«Tots som creatius, però la societat ens modela, s'encarrega de reconvertir-nos en persones grises sense capacitat de pensament crític».

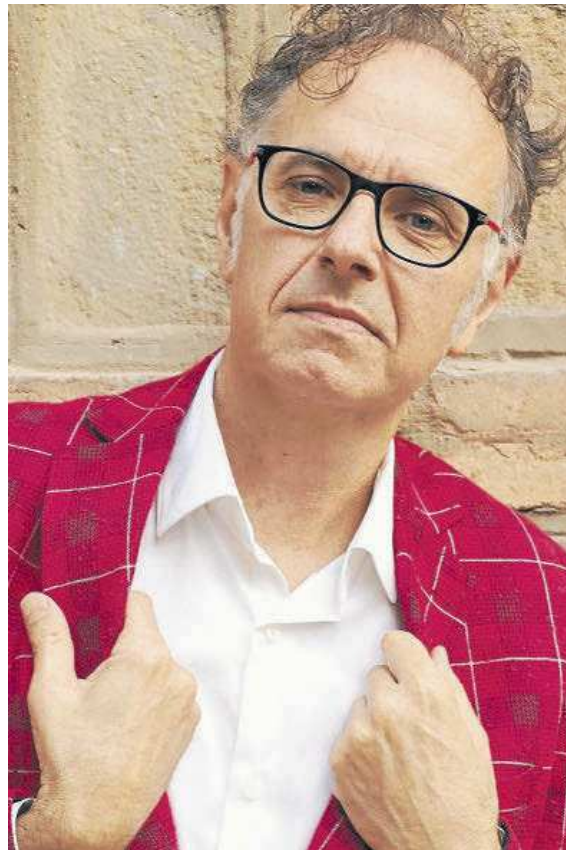
«La pregunta de Rodari, 'què passaria si...', és una de les més engrescadores perquè està relacionada directament amb la filosofia»

alumnes castigats es porten a les biblioteques escolars, quan aquestes haurien de ser un lloc on s'afavoreixi l'aproximació als llibres, on també es pugui jugar. Aleshores, les biblioteques escolars, que havien de ser centres neuràlgics d'activitats culturals, encara que fos a l'hora del pati o entre hores, estan aparcades. I a més amb la pandèmia moltes han tancat, estan ruïnoses. Jo en conec algunes. Llavors, un conjunt d'elements fa que la lectura no estigui de moda ni que sigui una cosa que interessi a ningú. I sense comprensió lectora seran incapaços d'escriure una carta a una empresa demanant feina.

I ara què?

No és fàcil resoldre-ho. Aquesta immediatesa que demanen nois i noies no es pot aplicar al món del llibre. Llavors, fins que no sàpiguen aïllar-se del món, cercar la companyia d'un llibre i gaudir, no amb el llibre imposat, no se'n sortiran. Personalment, em preocupa.

Cal l'avorriment que teniem nosaltres?

L'escriptor i professor, Jordi Folck. FOTO: CEDIDA

Sí perquè en el moment en què ens avorrim és quan pensem quina cosa podem fer. La resta és una acceleració d'activitat que fa que no puguem pensar. I els faltaran eines per superar problemes a la vida, que no podran resoldre amb la immediatesa.

Entre les propostes de Rodari hi ha el cadàver exquisit...

Rodari recupera l'André Breton, el qual va inventar el matrimoni de paraules. I a partir d'aquí tots els surrealistes van buscar altres maneres de provocar la lectura des d'un vessant lúdic. És una manera de fer petar la imaginació amb recursos compartits.

I també la hipòtesi de 'què passaria si...' que justament és la base de la distopia.

Cert. Ho veiem a les pel·lícules i a la literatura, però no som capaços d'aplicar-lo a la vida real. Està tot tan automatitzat que a vegades no ens permet pensar les coses de manera diferent i buscar-ne el gaudi de què passaria si faltessin els diners o si s'acabessin els governs...

Potser no estaria malament...

Ni als polítics i sí als gestors culturals. Ja fa anys que demano això. Aquesta qüestió de què passaria si... és una de les més engrescadores del Rodari perquè està

vinculada directament amb la filosofia, que ens obre les portes i totes les respostes són possibles i aquesta és la capacitat de ser una persona creativa, que sap donar respostes múltiples a una situació donada. És una porta oberta a la creativitat.

Rodari defensava l'art en totes les seves formes. En quin lloc queden les humanitats i la filosofia?

Hem reculat moltíssim amb la caiguda de les humanitats, de pensar que no són imprescindibles. Però, què és imprescindible? Ho trobo terrorífic. Encara hi ha un criteri mercantilista i com diria Nuccio Ordine, això no servirà de res. Ens han venut l'imperi de la ciència i els científics necessiten la capacitat del docent, de l'escriptor, per fer-se entendre. Ambdues, ciències i humanitats, han de caminar plegades.

Digu'm tres raons per recuperar Rodari.

Primera, que l'escola sigui tan divertida com anar al pati; dos, s'hauria de modificar l'estructura del sistema educatiu, tan anquilosada al passat amb els conceptes d'exàmens, memorització, mestre parlant i alumnes encarrats; i tres, reactualitzar la *Gramàtica de la fantasia* amb exemples més nostres i més universals reelaborant els continguts per fer-los a pares o docents del segle XXI per fer-ne un ús pràctic.

Quin ús poden fer pares i educadors d'aquest volum?

Els pares han abandonat el seu vessant educatiu i creuen que els mestres són els que han d'educar. Però els nois i noies han d'arribar a l'escola educats. Aquest llibre hauria de ser una eina de consulta i de treball a l'escola i a casa. A partir de la seva publicació, la meua intenció és que docents i pares puguin donar un taller de Rodari per facilitar, no només l'escriptura creativa, sinó la capacitat creativa que quan arriben a Secundària, amb els mòbils, s'enfonsa estrepitosament.